

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
200604474

Vår ref.
200605640- /IBF

Dato
16.10.2006

Høring - rapport om ulike typer sakkyndigerklæringer helsepersonell avgir til justissektoren (Graver-rapporten)

Det vises til brev av 14.07.06 vedrørende ovennevnte sak. Nedenfor følger våre kommentarer til de forslag som særlig anses å berøre Justis- og politidepartementet.

Endringer i forvaltningsloven § 17 tredje ledd

Arbeidsgruppen foreslår et nytt tredje punktum i forvaltningsloven § 17 tredje ledd, hvor det presiseres at sakens parter skal gis anledning til å uttale seg ved innhenting av uttalelser fra sakkyndige. Denne retten begrenses etter omstendighetene der hensynet til partene er tilstrekkelig ivarettatt på andre måter og der hensynet til en rask avgjørelse i saken tilsier at en slik rett må vike. Der parten etter reglene om partsinnsyn i §§ 18-19 ikke har rett til å se dokumentene, gjelder ikke den foreslåtte bestemmelsen. Etter § 18 annet ledd vil uttalelser fra sakkyndige anses for interne dokumenter som parten kun har en begrenset rett til å gjøre seg kjent med, jf. tredje ledd. Adgangen til å unnta interne dokumenter fra reglene om partsinnsyn snevres inn ved ny § 18 b i forvaltningsloven. Bestemmelsen er ikke trådt i kraft.

Den foreslåtte endringen i forvaltningsloven vil etter vårt syn neppe endre gjeldende rett, men den kan bidra til å presisere rettstilstanden i én sammenheng. Forvaltningen må i henhold til § 17 vurdere om hensynet til sakens opplysning eller partenes rett til å uttale seg, tilsier at opplysningene forelegges parten. Det er den samme avveiningen av kryssende hensyn som skissert over, som forvaltningsorganet må foreta. Den skisserte bestemmelsen er utformet særlig med sikte på et spesialområde – bruk av sakkyndig helsepersonell innen justissektoren. Det er i høringsnotatet ikke gjort rede for ønskeligheten av en slik bestemmelse på andre områder (og det kan være grunn til å gå ut fra at den ikke innebærer noen endring av gjeldende rett der heller).

Forvaltningsloven er en alminnelig lov som i utgangspunktet skal gjelde på alle saksområder. Vi er på denne bakgrunnen noe skeptiske til behovet for å endre forvaltningsloven § 17, men vil komme tilbake til spørsmålet i lys av øvrige høringsuttalelser i saken.

Helsepersonelloven § 15

Arbeidsgruppen tar i rapporten opp spørsmålet om helsepersonelloven § 15 bør endres fra en pliktbestemmelse til en kompetansebestemmelse. Arbeidsgruppen påpeker at en endring vil medføre at vedtak som bygger på en attest eller erklæring utstedt i strid med § 15, uten videre vil være ugyldige når attest eller erklæring er et formalkrav for avgjørelsen. Noen slik bestemmelse foreslås likevel ikke, idet videre utredning anbefales. Selv om inhabilitet er en saksbehandlingsfeil som etter alminnelige forvaltningsrettslige regler ofte vil føre til at vedtaket er ugyldig, er det ingen automatikk i dette. Det er ikke gitt noen overbevisende begrunnelse for at en nettopp her bør fravike det som følger av alminnelige forvaltningsrettslige regler. Tvert imot anfører arbeidsgruppen viktige argumenter mot en slik særregulering. Justis- og politidepartementet er på denne bakgrunn skeptisk til en bestemmelse som innebærer at brudd på forvaltningslovens habilitetsbestemmelser uten videre medfører ugyldighet.

Bruk av standardiserte skjemaer ved benådning og straffavbrudd fra friomsorgen

Justis- og politidepartementet slutter seg til arbeidsgruppens vurdering av at det bør utarbeides standardiserte erklæringer for disse sakstypene. Dette vil kunne tydeliggjøre hva en erklæring bør inneholde, eventuelt ikke bør inneholde, og fremheve viktigheten av objektivitet og saklighet. Dette vil igjen kunne bidra til en kvalitetsheving på de erklæringer som ofte er meget viktige for beslutningstakere på disse saksområdene.

Bruk av "second opinion" i benådningssaker

Justis- og politidepartementet støtter forslaget om å utarbeide retningslinjer for bruk av "second opinion" i benådningssaker hvor det er aktuelt å benåde og hvor opplysninger om søkers helsemessige situasjon er sentrale for avgjørelsen. Utfallet av en benådningssøknad har stor betydning for parten, og en slik ordning er særlig nyttig i tvilstilfelle. Dessuten kan en sidevirkning av ordningen være at den bidrar til å sikre tilliten til benådningsinstituttet.

En fornyet vurdering kan blant annet være betydningsfull hvor de foreliggende uttalelser er av eldre dato eller hvor man kun har uttalelser/erklæringer fra behandlende helsepersonell. Vi vil likevel poengtere at å innhente en fornyet vurdering må vurderes konkret ut fra behov. I enkelte saker kan det fremstå som uhensiktsmessig å innhente ytterligere dokumentasjon, da den forliggende dokumentasjon allerede opplyser saken tilstrekkelig (søker har for eksempel erklæring fra sykehus om langt fremskreden og alvorlig sykdom som ikke lar seg kurere). Videre bør det fremgå av retningslinjene at en "second opinion" ikke alene er avgjørende for resultatet av behandlingen av benådningssøknaden.

Departementet har i dag en minnelig ordning hvor påtalemyndigheten selv eller på oppfordring fra departementet i tvilsomme saker innhenter politilegens uttalelse i sakens anledning. Politilegen uttaler seg i disse sakene om eventuell soningsudyktighet, og om denne fremstår som midlertidig eller varig. Disse uttalelsene er verdifulle, da politilegen har opparbeidet en kompetanse om de ulike soningsforholdene som Kriminalomsorgen har til rådighet. Vi foreslår derfor at samarbeidet med politilegen formaliseres. I forlengelsen av dette hadde det vært ønskelig å sikre en bedre geografisk dekning enn hva man har i dag, hvor politilegen har kontor i Oslo og Bergen. Dette kan for eksempel skje ved å etablere en fast ordning med politilege i Midt-Norge (for eksempel i Trondheim), og eventuelt i tillegg knytte seg til faste oppdragstakere enkelte andre steder (blant annet i Nord-Norge).

Med hilsen

Nina Messel
avdelingsdirektør

Ida Beate Fengsrud
førstekonsulent